

Olsztyn, 7 lipca 2025 r.

SO-III.431.7.2025

Pan
Jack Jatkiewicz
Wójt Gminy Jonkowo

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę problemową przeprowadzono w Urzędzie Gminy Jonkowo (NIP 7391010778, REGON 000540972) z siedzibą przy ul. Klonowej 2, 11-042 Jonkowo, w którym mieści się Urząd Stanu Cywilnego w Jonkowie.

W okresie objętym kontrolą funkcję Wójta Gminy Jonkowo (kierownika jednostki kontrolowanej) pełnili:

- Pan Wojciech Giecko – od 20 listopada 2018 r. do 7 maja 2024 r.;
- Pan Jacek Jatkiewicz – od 7 maja 2024 r. do chwili obecnej.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- 1) Magdalena Michalczewska – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 3/2023 wydaną przez Dyrektora Generalnego Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.324.2025 z 9 kwietnia 2025 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego;
- 2) Beata Mamińska-Pietrzak – kierownik Oddziału Spraw Obywatelskich, członek zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 4/2023 wydaną przez Dyrektora Generalnego Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.323.2025 z 9 kwietnia 2025 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Kontrolę rozpoczęto 13 maja 2025 r., a zakończono 5 czerwca 2025 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod nr 4/2025.

Kontrola obejmowała wykonywanie przez Gminę Jonkowo w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk.

Kontrolę problemową przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2025 r. poz. 428) w związku z art. 6 ust. 1 i art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 594) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1988).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

I. Organizacja Urzędu Stanu Cywilnego w Jonkowie

Urząd Stanu Cywilnego w Jonkowie (dalej USC) stanowi komórkę organizacyjną Urzędu Gminy Jonkowo. Z ustaleń kontroli wynika, że w okresie objętym kontrolą zadania z zakresu rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk realizowała Pani Irena Chmarycz zatrudniona na stanowisku Kierownika USC (od 15 czerwca 2020 r.). Natomiast na stanowisku Zastępcy Kierownika USC w Jonkowie od 15 czerwca 2020 r. zatrudniona jest Pani Maja Krysa. Wyżej wymienieni pracownicy Urzędu Gminy Jonkowo posiadają odpowiednie wykształcenie i staż pracy w administracji publicznej określone w art. 8 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (dalej jako „p.a.s.c.”). W USC nie są zatrudnieni inni pracownicy, nie ma również innych pracowników upoważnionych przez Wójta Gminy Jonkowo do wydawania odpisów aktów stanu cywilnego.

Ustalono, że USC mieści się na parterze budynku Urzędu Gminy Jonkowo. Składa się z dwóch pomieszczeń: pokoju pracy kierownika i zastępcy USC, w którym przyjmowani są interesanci, oraz pomieszczenia, w którym w szafie pancерnej przechowywane są m.in. księgi stanu cywilnego oraz blankiety dokumentów wydawanych na podstawie art. 44 ust. 1 oraz art. 83 ust. 1 p.a.s.c. Śluby udzielane są na sali sesyjnej, znajdującej się na piętrze budynku. Sala spełnia warunki do przeprowadzenia ceremonii ślubu w formie uroczystej, jednak jej stan techniczny i estetyczny wskazuje na potrzebę odświeżenia.

Księgi stanu cywilnego przechowywane są w szafie pancерnej, w odrębnym pomieszczeniu, które – choć nie stanowi archiwum USC – spełnia wymogi bezpieczeństwa, a dostęp do niego mają wyłącznie pracownicy Urzędu Stanu Cywilnego w Jonkowie. Stan techniczny ksiąg jest

Strona 2 z 11

dobry, jednak stwierdzono, że księgi zawierające akty sporządzone w latach 2010-2015 nie zostały oprowiane. Powyższa nieprawidłowość została jednak wyeliminowana, ponieważ w czasie trwania czynności kontrolnych wskazane księgi zostały oprowiane.

Akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego przechowywane są w drewnianych szafach zamykanych na klucz w pokoju pracy. Segregatory z aktami zbiorowymi nie są przepełnione. Dokumenty w aktach zbiorowych prowadzonych do aktów stanu cywilnego, które nie były gromadzone jako dokumenty elektroniczne zostały oznaczone numerem i datą sporządzenia aktu, zgodnie z § 43 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1351).

Z informacji przekazanych przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jonkowie wynika, że dostęp do pomieszczeń USC jest rejestrowany, spełniając wymogi określone w art. 43 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 564 ze zm.).

II. Sporządzanie aktów stanu cywilnego.

W okresie objętym kontrolą w jednostce kontrolowanej sporządzono 61 aktów stanu cywilnego, w tym 53 akty w trybie zwykłym (27 małżeństwa i 26 zgonu) oraz 8 aktów w trybie szczególnym (6 urodzenia i 2 małżeństwa).

1. Urodzenia.

Badaniem objęto 6 aktów urodzenia, które zostały sporządzone w trybie szczególnym. Akty zostały wpisane do rejestru stanu cywilnego zgodnie z art. 104 p.a.s.c., na pisemny wniosek rodziców osób małoletnich, których dotyczyły zdarzenia podlegające transkrypcji lub pełnoletniej osoby, której akt dotyczył. Do wniosków załączono oryginały dokumentów zagranicznych stanowiących podstawę transkrypcji (odpis wielojęzyczny lub oryginał aktu zagranicznego wraz z tłumaczeniem dokonany przez tłumacza przysięgłego) sporządzone przez urzędy stanu cywilnego w Niemczech, Francji, Wlk. Brytanii czy w Łotwie. Dokumenty te zostały włączone do akt zbiorowych. W aktach urodzenia zamieszczono adnotację o transkrypcji. Akty zostały uzupełnione na podstawie aktów urodzenia lub małżeństwa rodziców, dzięki czemu posiadają pełną moc dowodową. Wnioskodawcom wydano za pokwitowaniem odpisy zupełne aktów.

Jednocześnie stwierdzono, że przy transkrypcji aktu urodzenia nr 2814072/00/AU/2024/432384 w aktach sprawy brakuje daty potwierdzenia odbioru odpisu zupełnego po dokonaniu transkrypcji, jest tylko sam podpis. Kierownika USC w Jonkowie

Strona 3 z 11

wyjaśnił, że odpis został wydany w dniu złożenia wniosku i data znajduje się na 1 stronie wniosku. Odnosząc się do powyższego zaznaczyć należy, że data złożenia wniosku nie jest równoznaczna z datą wydania odpisu, chociaż często procedura wydania odpisu jest realizowana tego samego dnia – ale nie zawsze. Jeśli nie ma pokwitowania odbioru dokumentu przez wnioskodawcę (np. podpisu z datą odbioru lub adnotacji urzędnika), to brakuje jednoznacznego dowodu, że dokument został faktycznie wydany i odebrany. Powyższy brak stanowi nieprawidłowość, która narusza obowiązek dokumentowania czynności urzędowych przez Kierownika USC. Za stwierdzoną nieprawidłowość odpowiada Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego realizujący sprawę. Błąd wynikał z błędnej interpretacji przepisów w tym zakresie.

2. Małżeństwa.

Badaniem objęto 12 aktów małżeństwa, w tym 8 zawartych w formie cywilnej przed Kierownikiem USC w Jonkowie oraz 2 w obecności duchownego (ślub konkordatowy).

W przypadku małżeństw zawartych w formie cywilnej przed Kierownikiem USC w Jonkowie akty małżeństwa sporządzono prawidłowo, na podstawie protokołu przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński w sposób określony w art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (dalej jako k.r.o.). W trzech przypadkach Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jonkowie udzielił ślubu poza lokalem USC. W tych przypadkach została pobrana, na konto urzędu gminy, dodatkowa opłata w wysokości 1000 zł, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22 stycznia 2015 r. w sprawie opłaty dodatkowej za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego. Kontrolujący stwierdzili uchybienie polegające na braku pisemnej odpowiedzi na pisemny wniosek nupturientów o wyrażenie zgody na udzielenie ślubu poza lokalem usc. Powyższe uchybienie nie miało jednak wpływu na prawidłową rejestrację małżeństwa.

Dodatkowo w sprawie nr 2814072/00/AM/2024/139700 nupturienti wystąpili z wnioskiem o skrócenie ustawowego terminu oczekiwania na zawarcie małżeństwa wynikającego z art. 4 k.r.o. Po przeanalizowaniu okoliczności sprawy oraz przedstawionych dokumentów Kierownik USC w Jonkowie przychylił się do wniosku narzeczonych i wyraził zgodę, której udzielił na piśmie.

Ponadto w 1 sprawie (akt nr 2814072/00/AM/2024/906151) związek małżeński został zawarty między obywatelką Polski a obywatelem Ukrainy. W zbadanym przypadku cudzoziemiec zgodnie z art. 79 ust. 1 p.a.s.c. złożył zapewnienie o braku przeszkód

do zawarcia związku małżeńskiego, przedłożył postanowienie sądu o zwolnieniu z obowiązku przedłożenia zaświadczenia o zdolności prawnej do zawarcia związku małżeńskiego, a także złożył odpis aktu urodzenia, który jak stwierdzili kontrolujący, był zalaminowany. Kierownik USC w Jonkowie wyjaśniła, że przyjęła dokument w takiej formie, ponieważ zainteresowany twierdził, iż ma problem z wydobyciem nowego aktu a dodatkowo na podstawie tego samego dokumentu Sąd Rejonowy w Olsztynie wydał postanowienie o zwolnieniu ww. z obowiązku przedstawienia dokumentu potrzebnego do zawarcia małżeństwa. Odnosząc się do udzielonych wyjaśnień wskazać należy, że teoretycznie kierownik USC ma pewną swobodę oceny dokumentów, ale dokumenty powinny być w formie oryginałów lub urzędowo poświadczonych odpisów. W badanym przypadku zachodzą wątpliwości, czy taki dokument spełnia wymogi trwałości, czytelności i potwierdzalności autentyczności dokumentów, które powodują, że laminowanie jest praktycznie nieakceptowalne w obrocie dokumentami stanu cywilnego. Przyczyną nieprawidłowości jest błędna ocena sprawy przez Kierownika USC w Jonkowie pod kątem wymogów dotyczących jej udokumentowania, zaś skutkiem – przyjęcie dokumentu, który budzi wątpliwości co do autentyczności.

W przypadku małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 k.r.o. (forma wyznaniowa) – 2 przypadki, ustalono, że zgodnie z p.a.s.c. podstawą sporządzenia aktu małżeństwa było zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenie stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Dokumenty te zostały dostarczone przez duchownego do USC w terminie określonym w art. 8 § 3 k.r.o. Na zaświadczeniu widnieje data wpływu dokumentu do urzędu.

Po sporządzeniu aktów małżeństwa, zmiany stanu cywilnego zostały prawidłowo zarejestrowane w rejestrze PESEL. Po sporządzeniu aktu małżeństwa zgodnie art. 47 ust. 1 p.a.s.c. wydawano z urzędu odpis skrócony aktu za pokwitowaniem odbioru.

W 2 zbadanych sprawach rejestracja zdarzenia nastąpiła w sposób szczególny, tj. transkrypcji aktu małżeństwa do polskiego rejestru stanu cywilnego na podstawie art. 104 p.a.s.c. (akt nr 2814072/00/AM/2024/668317, 2814072/00/AM/2024/812626). Oryginalne akty zagraniczne, które były podstawą wpisania do polskiego rejestru stanu cywilnego oraz ich tłumaczenie na język polski włączone zostały do akt zbiorowych. W aktach, w „Adnotacjach” prawidłowo naniesiona była informacja o podstawie wpisania aktu. Akty zostały uzupełnione, dzięki czemu posiadają pełną moc dowodową.

Przy czym stwierdzono, że po transkrypcji aktu nr 2814072/00/AM/2024/812626 w danych przy akcie nie wpisano kraju urodzenia męża, tj. Niemcy, w sytuacji kiedy informację tę

można było w łatwy sposób ustalić (uchybiecie). Powyższe nie miało jednak wpływu na prawidłowość rejestracji bowiem informację tę Kierownik USC może w każdej chwili uzupełnić przy akcie.

3. Zgony.

Badaniu kontrolnemu poddano 8 aktów zgonu w trybie zwykłym. Wszystkie akty zostały sporządzone prawidłowo, w terminie określonym w art. 92 ust. 1 p.a.s.c., na podstawie karty zgonu i protokołu zgłoszenia zgonu. Zgłoszenia zgonu dokonały osoby uprawnione do pochówku na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Po sporządzeniu aktów zgonu dane zostały prawidłowo zarejestrowane w rejestrze PESEL. Po sporządzeniu aktu zgonu zgodnie art. 47 ust. 1 p.a.s.c. wydawano z urzędu odpis skrócony aktu za pokwitowaniem odbioru.

Przy czym w stwierdzono, że:

- w aktach zbiorowych prowadzonych do aktu nr 2814072/00/AZ/2024/773797, zalega wydruk aktu urodzenia zmarłego, na którym zgłaszający zgon zrobił i podpisał adnotację, że jeździ po Europie tirem i dopiero wrócił. Nie jest jasne w jakim celu zostało złożone to oświadczenie, bowiem zgon został zgłoszony w terminie – tj. w trzecim dniu od dnia wystawienia karty zgonu. Poza tym jakiegokolwiek oświadczenia nie powinny być składane do akt w formie wydruków wewnętrznych z rejestru stanu cywilnego. Uchybiecie to nie miało jednak wpływu na prawidłowość rejestracji tego zdarzenia.

III. Zmiany w aktach stanu cywilnego.

W okresie objętym kontrolą dokonano 15 czynności materialno-technicznych skutkujących zmianami w aktach stanu cywilnego. Badaniem objęto wszystkie sprawy, tj. 6 sprostowań aktu i 9 uzupełnień aktu.

Z ustaleń kontroli wynika, że czynności co do zasady dokonano prawidłowo, z urzędu lub na wniosek podmiotu uprawnionego. Do aktów dołączono wzmianki o sprostowaniu lub uzupełnieniu aktu. W przypadku sprostowania lub uzupełnienia na wniosek, wnioskodawcy wydano za pokwitowaniem odpis zupełny aktu.

Przy czym w stwierdzono, że:

- w sprawie nr USC.5352.15.2024 dokonano sprostowania aktu małżeństwa z urzędu.

W aktach sprawy znajdowała się notatka USC Stargard, z której wynikało, że podczas sporządzania aktu zgonu mężczyzny żona stwierdziła błąd w stanie cywilnym - byli z mężem w separacji, a nie po rozwodzie. USC Stargard w notatce zmieścił informację,

że poinformowano USC w Jonkowie oraz, że małżonka została poinformowana o wzmiance prostującej w akcie. Na prośbę Kierownika USC w Jonkowie notatka została przesłana przez USC Stargard do Jonkowa (kierownik nie wskazał jak notatka została przesłana). Stwierdzono jednak, że Kierownik USC w Jonkowie nie skierował informacji do małżonki o zamiarze sprostowania aktu (nieprawidłowość). Informacja w notatce Kierownika USC w Stargardzie dotyczyła naniesienia wzmianki, a więc czynności kończącej proces prostowania. Wobec czego Kierownik USC w Jonkowie nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 35 ust. 4 p.a.s.c. Przyczyną powstania nieprawidłowości było działanie pod presją czasu w tej sprawie. Nie stwierdzono również skutków nieprawidłowości bowiem zainteresowana w sprawie małżonka była finalnie poinformowana, że akt został sprostowany. W tej samej sprawie stwierdzono również, że w prostowanym akcie Kierownik USC w Jonkowie naniósł nie tylko wzmiankę o sprostowaniu aktu, ale również kolejną wzmiankę o orzeczeniu w sprawie separacji (nieprawidłowość), która jest zbędna, gdyż od dnia 1 marca 2015 r. dane dotyczące separacji nie są rejestrowane w aktach stanu cywilnego. Skutkiem nieprawidłowości jest wygenerowanie odpisu skróconego aktu małżeństwa zawierającego informację o orzeczonej separacji, a więc z danymi, które nie mają wpływu na stan cywilny osób, których dotyczy akt.

Badaniem objęto również 6 oświadczeń przyjętych na podstawie art. 59 k.r.o., od małżonka rozwiedzionego, o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa.

Oświadczenia zostały przyjęte prawidłowo, przed upływem trzech miesięcy od uprawomocnienia się wyroku rozwodowego. Z czynności sporządzono protokół zawierający wymagane elementy, który został podpisany przez rozwiedzionego małżonka i Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Jonkowie.

W okresie objętym kontrolą kierownik USC przyjął 4 oświadczenia, które dotyczyły uznania ojcostwa. Przyjęte oświadczenia w 2 przypadkach dotyczyły uznania ojcostwa dziecka urodzonego (w obu przypadkach przed sporządzeniem aktu) oraz w 2 sprawach dziecka poczętego, ale nieurodzonego. Oświadczenia zostały przyjęte i udokumentowane w sposób prawidłowy, a protokoły przekazane za zwrotnym potwierdzeniem odbioru do właściwego urzędu w terminie określonym w art. 63 ust. 3 lub 5 p.a.s.c. W powyższych sprawach na wniosek ojca wydano zaświadczenie o uznaniu ojcostwa.

IV. Wydawanie dokumentów z rejestru stanu cywilnego oraz innych zaświadczeń określonych w p.a.s.c.

Weryfikacji poddano 20 z 260 spraw wydania odpisu aktu stanu cywilnego na wniosek (7,69% ogółu spraw). Kontrola poddano sprawy zarejestrowane w teczce oznaczonej USC.5362.

Na podstawie badanej próby ustalono, że wnioski złożyły osoby fizyczne uprawnione do otrzymania odpisu aktu lub podmioty, które wykazały interes prawny. W 12 sprawach wydanie odpisu nastąpiło za pobraniem opłaty skarbowej.

Badaniu poddano także 2 sprawy wydania zaświadczenia o stanie cywilnym. Zaświadczenie wydano za potwierdzeniem odbioru. W tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości lub uchybień.

V. Przenoszenie aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.

Badaniu kontrolnemu poddano 26 ze 134 aktów przeniesionych z ksiąg do rejestru stanu cywilnego (19,40 % ogółu spraw).

Na podstawie badanej próby ustalono, że przeniesienie treści aktów z ksiąg do rejestru stanu cywilnego nastąpiło prawidłowo, w zakresie danych wymaganych obecnie obowiązującą ustawą, a w księgach wpisano wzmianki o przeniesieniu aktów do rejestru zawierające informacje o numerze aktu w rejestrze i dacie przeniesienia. Stwierdzono jednak, że:

- 1) W akcie zgonu nr 2814072/00/AZ/1985/967406 w danych osoby zgłaszającej w BUSC wpisano „[REDAKOWANE]”, chociaż w akcie papierowym oznaczonym 3/1985 widnieje zapis „[REDAKOWANE]”;
- 2) Do aktu małżeństwa nr 2814072/00/AM/2002/273461 w danych kobiety jako datę urodzenia w BUSC wpisano „[REDAKOWANE]”, chociaż w akcie papierowym oznaczonym 21/2002 widnieje data „[REDAKOWANE]”;

Stwierdzone błędy stanowiły nieprawidłowość skutkującą koniecznością unieważnienia aktów i ich ponownej prawidłowej migracji. Zgodnie z art. 124 ust. 2 p.a.s.c., przeniesienie aktu stanu cywilnego do rejestru polega na zamieszczeniu w rejestrze treści aktu z chwili jego sporządzenia w zakresie wymaganym w ustawie oraz wzmianek dodatkowych, przypisków i informacji zawartych w rubryce „uwagi”. Przeniesienie treści aktu z księgi do rejestru powinno być dokonane wiernie, zgodnie z zapisami w księdze. Dopiero po przeniesieniu aktu do rejestru można dokonywać w nim zmian, np. prostować niepoprawne dane. Po naniesieniu zmian w akcie należy dokonać aktualizacji danych zawartych w rejestrze PESEL. Za stwierdzone nieprawidłowości odpowiada Kierownik USC.

VI. Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie zmiany imienia i nazwiska.

W okresie objętym kontrolą Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jonkowie wydał 6 decyzji w sprawach zmiany imion i nazwisk (wszystkie zgodne z żądaniem wnioskodawcy). Kontroli poddano 4 wybrane sprawy. W 3 sprawach postępowania dotyczyły zmiany nazwiska, a w 1 -

zmiany imienia i nazwiska. Wszystkie sprawy dotyczyły osób pełnoletnich.

W analizowanych sprawach postępowanie zostało przeprowadzone, co do zasady prawidłowo, a zebrany materiał dowodowy można uznać za wyczerpujący. Wnioski o zmianę imienia lub nazwiska zawierały uzasadnienie. Sprawy rozpatrywane były na podstawie kompletnych wniosków. Organ nie zawiadamiał jednak wnioskodawców na piśmie o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie zmiany imienia lub nazwiska, co stanowiło uchybienie, które nie miało wpływu na prawidłową realizację spraw.

Stwierdzono również, że w sprawie USC.5355.5.2024 kierownik USC w Jonkowie zmienił wnioskodawcy imię wyłącznie na podstawie złożonego wniosku, nie przeprowadzając przy tym żadnych innych dowodów (nieprawidłowość). W okolicznościach tej sprawy przeprowadzenie dowodów było konieczne ze względu na fakt, że osoba już w przeszłości dokonała zmiany imienia. Skutkiem nieprawidłowości było wydanie decyzji na podstawie niekompletnego materiału dowodowego.

Wydane decyzje zawierały elementy obligatoryjne wymienione w art. 107 § 1 k.p.a., z wyjątkiem uzasadnienia faktycznego i prawnego, od którego odstąpiono na podstawie art. 107 § 4 k.p.a. W sprawach USC.5355.1.2024, USC.5355.2.2024, USC.5355.4.2024 i USC.5355.5.2024 w podstawie prawnej wskazano art. 4 ust. 1, 9 ust. 1, art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska oraz art. 104 i 107 k.p.a. Wyjątek stanowiły sprawy nr USC.5355.1.2024 i USC.5355.2.2024, gdzie organ przywoływał art. 12 ustawy bez wskazania konkretnego ustępu tego przepisu, co stanowiło uchybienie. Należy wskazać Kierownikowi USC, że w przypadku podstawy prawnej wskazanej w całym artykule należy przywołać wszystkie jednostki redakcyjne, tj. ustępy, a nie wskazywać ogólnie sam artykuł.

Ponadto w sprawie USC.5355.1.2024 kontrolujący stwierdzili, że ww. decyzja, na skutek błędnej interpretacji przepisów przez pracownika, została doręczona na piśmie nie tylko stronie, ale również kierownikowi urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia strony (uchybienie). Należy wskazać, że art. 13 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska nakazuje przesłać decyzję właściwemu kierownikowi urzędu stanu cywilnego – w celu dołączenia stosownej wzmianki do aktu urodzenia – wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego. Kierownik USC w Jonkowie nie dopełnił tego obowiązku, i przesłał decyzję na piśmie listem poleconym, co należy uznać za działanie niewłaściwe i generujące niepotrzebne koszty związane z przesyłką pocztową. Trzeba też wskazać na treść art. 4 ust. 2 p.a.s.c., który stanowi, że organy administracji publicznej przekazują urządowi stanu cywilnego odpisy decyzji administracyjnych mających wpływ na treść lub ważność aktu stanu cywilnego w terminie 7

dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna, z wyjątkiem decyzji administracyjnych o zmianie imienia lub nazwiska, które są przekazywane w trybie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska.

Poza tym we wszystkich zbadanych sprawach kontrolujący stwierdzili, że Kierownik USC w Jonkowie odbierał od strony oświadczenie o zrzeczeniu się prawa do odwołania (uchybiecie) co należy uznać za czynność wadliwą. W sprawach załatwianych po dacie 12 maja 2023 r., zgodnie z żądaniem strony, w których organ odstąpił od uzasadnienia decyzji, nie przysługuje prawo odwołania, ale skarga do sądu administracyjnego. Powyższe było przedmiotem wyjaśnień Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w piśmie skierowanym do kierowników urzędów stanu cywilnego z 10 maja 2023 r. nr SO-III.620.1.6.2023.MJ.

Z ustaleń kontroli wynika, że do aktów urodzeń lub małżeństw naniesiono stosowne wzmianki o zmianach imienia lub nazwiska wynikających z decyzji Kierownika USC. Rejestr PESEL został również prawidłowo zaktualizowany.

Za stwierdzone w powyższym zakresie uchybiecie i nieprawidłowość odpowiada Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Jonkowie, Pani Irena Chmarycz.

Przyczyną powstałych błędów było niedostateczne stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Ujawniona nieprawidłowość miała wpływ na kompletność akt sprawy, jednak nie wpłynęła na ostateczny wynik postępowania.

Do ustaleń kontroli, przedstawionych kierownikowi jednostki kontrolowanej w projekcie wystąpienia pokontrolnego, nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Rzetelne dokumentowanie odbioru odpisu zupełnego po transkrypcji, tj. przyjęcie nie tylko podpisu ale i daty od odbierającego dokument na wniosku niezależnie od daty widniejącej na wniosku – żądaniu.
2. Po dokonaniu transkrypcji, każdorazowe uzupełnianie danych przy akcie.
3. Przyjmowanie od cudzoziemca zamierzającego zawrzeć związek małżeński wyłącznie oryginalnych, niezalaminowanych dokumentów.
4. Niedopuszczanie do składania oświadczeń lub dokonywania adnotacji przez stronę na wewnętrznych dokumentach urzędu stanu cywilnego.
5. Dokonywanie sprostowania aktu stanu cywilnego z urzędu po prawidłowym powiadomieniu osoby, której akt dotyczy o zamiarze sprostowania jej aktu.
6. Nierejestrowanie w aktach stanu cywilnego danych dotyczących orzeczonej separacji.

7. Każdorazowe wierne i rzetelne przenoszenie aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.
8. Prowadzenie postępowań administracyjnych w przedmiocie zmiany imienia lub nazwiska z uwzględnieniem wszystkich reguł Kodeksu postępowania administracyjnego, m.in. poprzez:
 - wyczerpujące i rzetelne dokumentowanie okoliczności faktycznych oraz gromadzenie dowodów pozwalających na właściwe rozstrzygnięcie sprawy, w tym sporządzanie adnotacji o faktach znanych organowi;
 - nieodbieranie od strony oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania od decyzji w sprawie zmiany imienia lub nazwiska.
9. Przekazywanie decyzji o zmianie imienia lub nazwiska do innych urzędów stanu cywilnego w sposób określony w art. 13 ust. 1 u.z.i.n., tj. za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego.

Proszę Pana Wójta o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwagi i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

wz. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego
Mateusz Szauer
I WICEWOJEWODA
Warmińsko-Mazurski